

№36 мектеп - гимназия

***Шамаларды өлшеудің
көне жүйесі***

2015 ЖЫЛ

“Қазақстан ұлы мемлекет болуы үшін бізге күш-қуаты,
қажыр-қайраты мол, ақылды да оқлы, дарынды жастар керек”
Н. Ә. Назарбаев

Білім ордасына қош келдіңіздер

Қанат Нұршат

7-сынып оқушысы

**“Шамаларды өлшеудің
көне жүйесі”**

Зерттеудің мақсаты:

Көне ұзындық өлшемдерін зерттей отырып, математика тарихына деген қызығушылығын туғызу, қазақ және орыс халықтарының тұрмыс-тіршілікте қолданылатын ұзындық өлшемдерінің ұқсастығын білу.

Зерттеудің мәнділігі:

Көне өлшемдерге толы мұраның асыл маржандарын екшеп алып зерттеп, іздену жұмыстарын жүргізу.

Жоспар

I. Кіріспе

1. Көне ұзындық өлшемдері туралы түсінік
2. Шамалады өлшеудің орыс және қазақ халықтарының тұрмыс-тіршіліктегі ұқсастығы

II. Негізгі бөлім

- Көне өлшеудің өзіндік халықтық жүйесі
 - а) Ұзындық өлшемі
 - ә) Биіктік, тереңдік өлшемі
 - б) Қатты денелердің көлемі
 - в) Сусымалы денелердің өлшемі
- 2. Алғашқы ұзындық өлшемдері
- 3. Алыс қашықтықтарды өлшеу
- 4. Батыстың ұзындық өлшемдері

III. Қорытынды.

IV. Пайдаланылған әдебиеттер

Тостаян
0,5л

Шара
1,5-2л

Төтенә
8-10л

**Ыдыстың
өлшем
бірлігі**

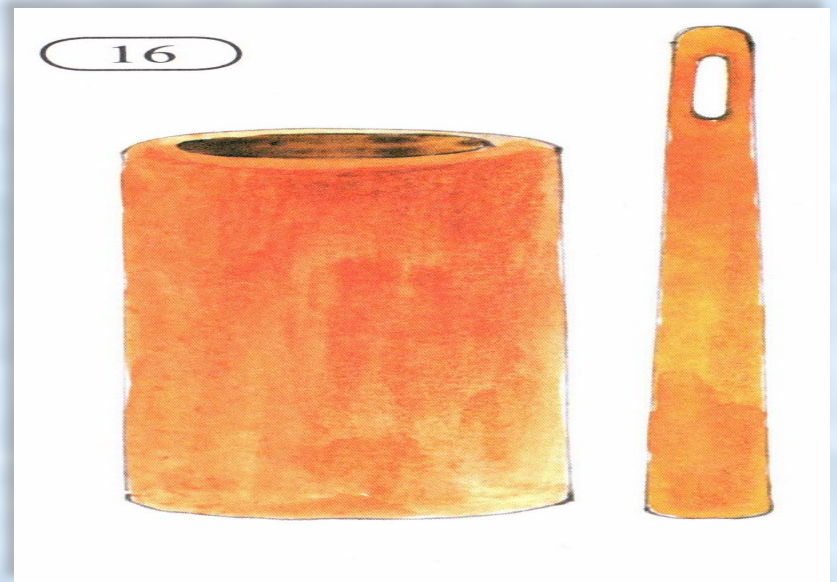
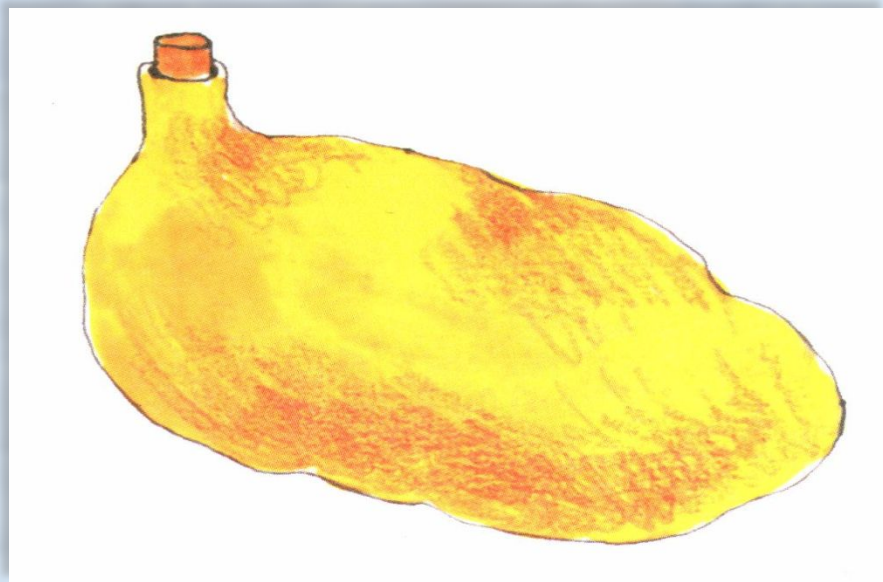
Торсык
8-10л

Саба
180-200л

Көнек
15-16л

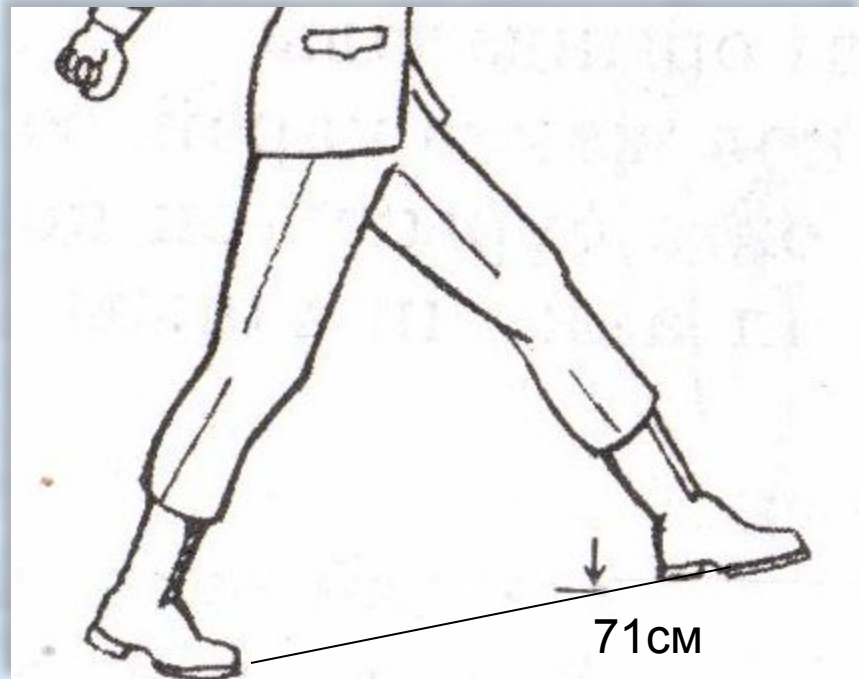

Ыдыстың көлемі

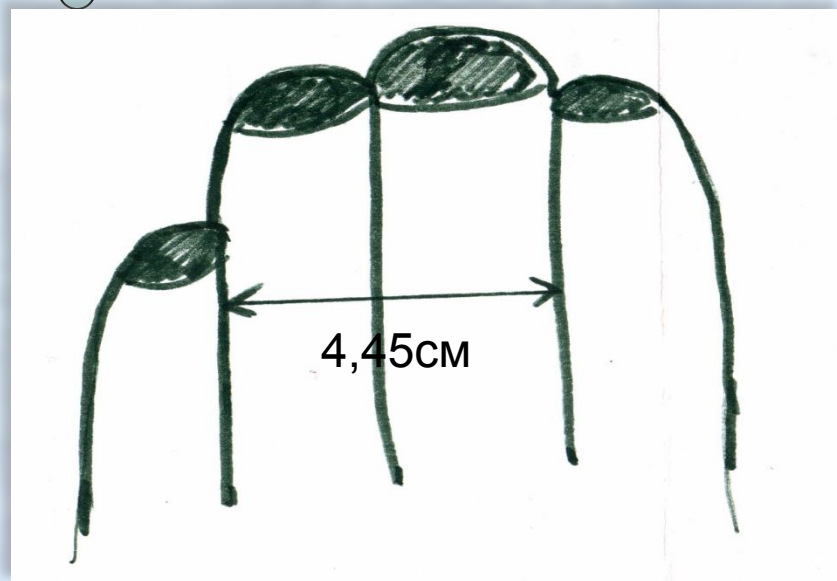

Алғашқы ұзындық өлшемі

Адым
(қадам)-71см

Ресейдің ұзындық бірліктері

Вершок-сұқ және
ортаңғы саусақтарының
ені-4,45см

Аршын-қолының
басынан иығына
дейін-71см

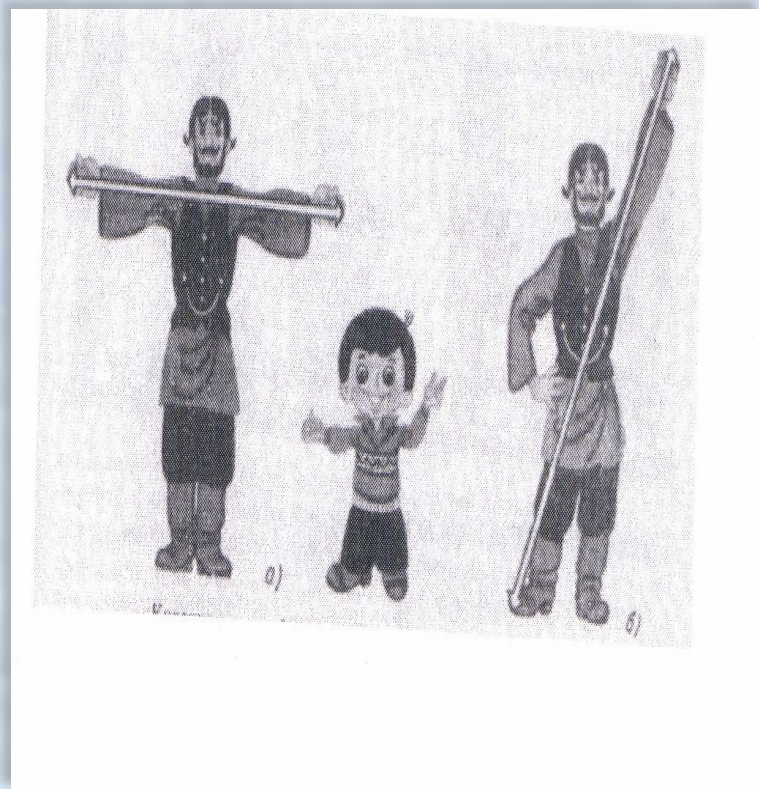
Сажын

Сілтеу

Қисық

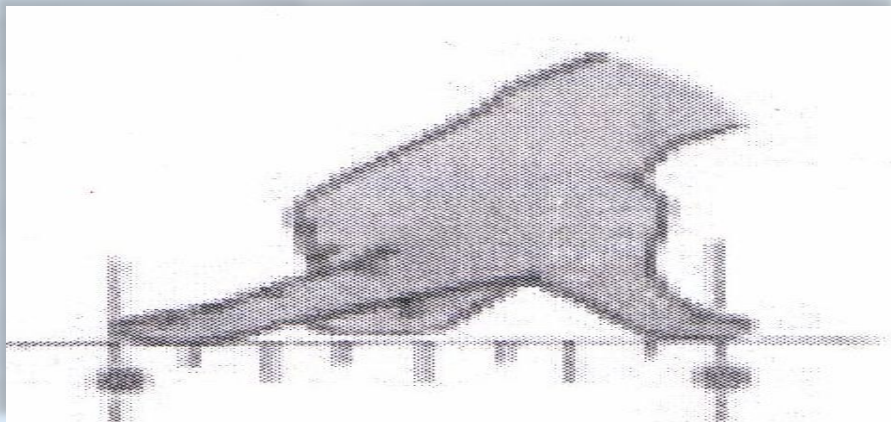
Сілтеу-айқара ашылған құлаш аралығы-1м76см

Қисық-оң аяқ өкшесінен жоғары көтерілген сол қолдың саусақтарына дейін-248см.

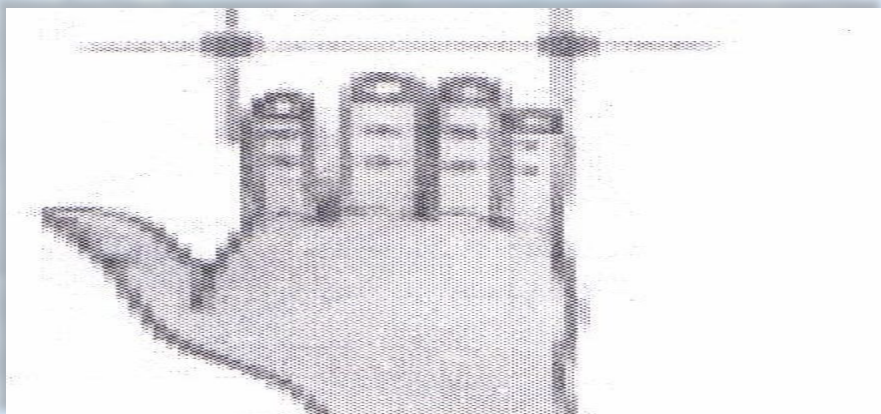

Алыс қашықтықтарды өлшеу өлшемдері.

Верста(шақырым)-1060м

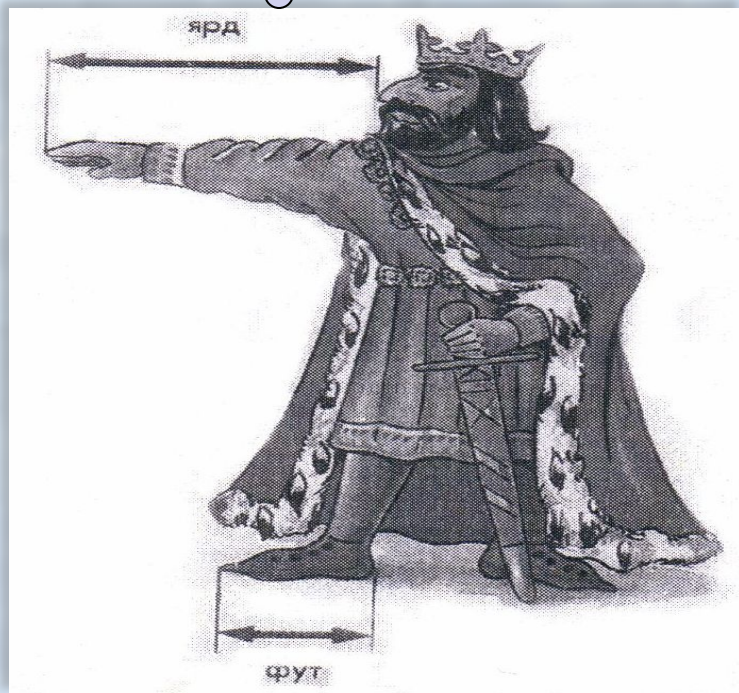

Сүйем—17-20см(бас
бармақ пен сұқ саусақ
арасындағы
қашықтық)

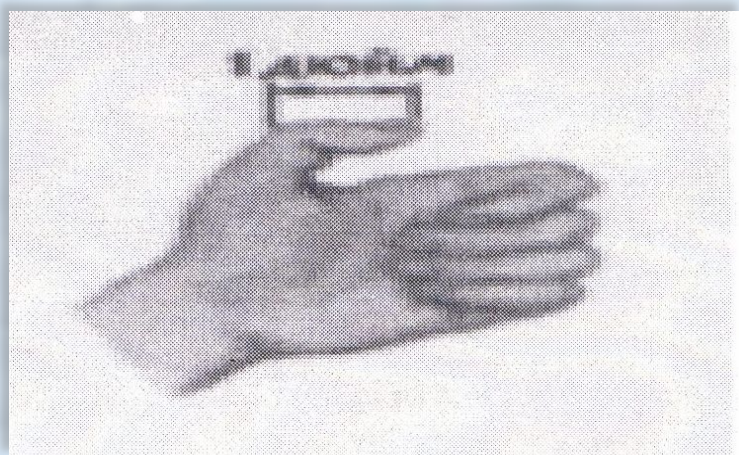
Сере-10-12см
(аздап
ажыратылған төрт
саусақ ені)

Батыстың ұзындық өлшемдері

Ярд-мұрынның ұшынан
ортаңғы саусағына
дейінгі қашықтық
Ярд-0,9м

Фут-адам табанының
ұзындығы.
Фут-30,48см

Дюйм- бас бармақтың
бастапқы сүйегі.
Дюйм-2,54см

Венн диаграммасы

Қазақ

Орыс

Елі
Тұтам
Сынық сүйем
Сүйем
Қарыс
Шақырым
Кез
Сере

Шақырым-
Верста
Кез-Аршын
Елі-Вершок

Вершок
Аршын
Ярд
Фут
Дюйм
Верста

Зерттеу диаграммасы

